

L'AVENÇADA

SETMANARI RADICAL-NACIONALISTA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
CARRER DE TRES-LLITS, 3
LA CORRESPONDENCIA, AL DIRECTOR

Número. 5 cèntims

ELS TREBALLS ES PUBLIQUEN BAIX
L'EXCLUSIVA RESPONSABILITAT DE
LLURS AUTORS. NO'S TORNEN ELS
ORIGINALS.

ANY I

BARCELONA, 3 DE ABRIL DE 1915

NÚM. 5

BARCELONA FEUDE DEL REQUETE

Un exèrcit faccions revistat pel seu capità general. - L'alcalde de R. O. contra'l poble liberal

Ens sentim avergonyits de que a Barcelona puguin realitzar-se actes tant inauditablement provocadors per als sentiments liberals del poble, aixís com per l'esperit de pau que aquí regna, com els que cada dia celebren els carlins, no sols a ciencia i paciència de les autoritats constituïdes—a les quals no recorrerem mai en denuncia de lo que'ls nostres adversaris facin—sinó a ciencia i paciència d'aquest poble generós i heròic de 1909. Però si lo que diàriament fan els carlins ens avergonyeix i ens deshonra, la darrera de les seves gestes ens té de cridar a indignació. Ja no's pot concebir més, ja no's pot fer més contra la dignitat de Barcelona que lo que'ls carlins feren el diumenge passat.

Els requetès, formats militarment, evolucionaren i feren exercicis i es presentaren davant d'aquest general d'opereta bufa—el seu general—en Joaquim Llorens. I el general els revistà, els distribuí els premis obtinguts en un concurs de tir, i els arengà com si anessin a entrar en batalla. I això es fa en plena Barcelona, i els diaris del partit—dits morals, i cristians, i catòlics—en publicaren extenses ressenyes. On hem arribat els liberals d'aquest poble, minats per les lluites intestines, fets a troços per les baralles fratricides, destruïts per l'esperit partidista! Avui els requetès passen per davant nostre les seves banderes, i el soroll dels seus fusells mata el cuc de les nostres orelles!

I per si no n'hi hagués prou, aquí hi ha aquest senyor Llorens, ridícula i estúpida encarnació de les velles tropes carlines, les que assassinaven per l'espatlla a ciutadans indefensos, les que deshonraven dones atemoritzades, les que entraven en pillatge en pobles i hisendes... I el general de les antigues vergonyes aixís parlà als requetès:

«Sois los futuros oficiales de nuestro ejército, sois los que, con vuestro valor, habréis de conducir los soldados a la victoria.»

«En nombre del R... puedo ofreceros una espada o un fusil, según vuestras condiciones, una fosa gloriosa, y el morir abrazados a la bandera española.»

«Pudiera ser que dentro de breve tiempo tuviéramos de emplear nuestro esfuerzo, no solamente para salvar la honra de la patria, sino a su integridad.»

I encara afegeix, després d'haver distribuït els premis del concurs de tir, i ensenyant una cigarrera:

«Esta pitillera me fué regalada por el R...»

Lleva grabadas las armas de España y la firma de nuestro Augusto Caudillo. El día que vuelva a Barcelona, la entregaré al Requeté que más se haya distinguido.»

Què haurà de fer per a distingir-se el requetè que vulgui optar a la cigarrera? Quants liberals deuen haver d'assassinar? Quantes agulles saqueres deuen haver de clavar per l'espatlla? Quantes barbaritats, en fi, deuen haver de cometre?

Tota aquesta comedia repugnant durarà

—Realment, s'ou un gran hortolà.

—No he fet pas jo el miracle... Si els fruits s'han fet tant grossos és degut a haver adobat l'arbre amb «Neutralitat».

fins que'ls republicans segueixin, com fins ara, enervats en son encantament, produït per la xorca política que d'un quant temps a aquesta part s'ha realitzat, i la qual convé rectificar si és que volem salvar-nos.

***

En la sessió que celebrà la setmana passada, l'Ajuntament acordà, com venia fent de molts anys a aquesta part, permetre la circulació rodada durant els dies nomenats sants. Però l'home proposa i—en aquest país de vano que vivim—l'alcalde de R. O. disposa.

El senyor Boladeres, que ningú sab que mai s'hagi distingit per res en el món, mentre no sigui per portar aquella barba de rei gòt que'l fa aparèixer a nostres ulls com alguna cosa arqueològica, s'ha sentit més catòlic que arcalde, i no ha volgut posar el «cumpleixi's» a l'acord de referència.

Això és lo que vulgarment ne diuen els castellans *una puñalada trapera*. Si el senyor Boladeres, alcalde de R. O., que no té absolutament cap arrel en la ciutat, que no representa res, ni significa res en el pensament col·lectiu de Barcelona, que, en veritat, després de l'anorreament dels partits dinàstics i després del ressorgiment autonomista del nostre poble pot ben dir-se que detenta la voluntat sobirana del còs electoral, perquè ocupa un lloc que aquell no li ha donat, i que si hagués tingut llibertat per a conferir-lo l'hauria donat a tot-hom—fins, potser, al Noi de Tona—menys al senyor Boladeres... Si aquest senyor, doncs, troba il·legal l'acord que prengué l'Ajuntament, tenia el dever ineludible de suspendre'l. No fer-ho aixís, però al mateix temps no posar el «cumpleixi's» a l'acord, és un acte de covardia política que un alcalde mai deu tenir.

L'alcalde de R. O. s'ha posat en contra, no ja dels elements liberals de la ciutat, sinó de la ciutat tota, perquè és sapigut que en la sessió que l'acord va pendre's, els regionalistes—els eterns comedians de la política—feren retirar del saló alguns dels seus per a facilitar aixís el triomf de la proposició dels republicans, i en Grañé, dinàstic com l'alcalde, es retirà entre bastidors perquè no calgué votar en contra.

Barcelona, avui, per la religiositat d'uns, no pot permanèixer inactiva, completament incomunicada. Els que creuen que anant a peu serveixen millor al seu Deu, que vagin a peu en bona hora; però que vagin en cotxe, o en tramvia, o en auto, aquells que tenen el dret de no tenir creences religioses i que exigeixen per a sa manera de pensar el respecte degut.

El senyor Boladeres ha tingut la mala fortuna de posar-se davant per davant de l'Ajuntament, fidel representació de la voluntat popular, en aquests temps de purificació del sufragi. Què farà, doncs, ara l'Ajuntament?

No hem parlat amb cap regidor, però creiem que aquesta qüestió no té de limitar-se a la presentació d'un vot de censura que l'alcalde rebría com qui sent ploure. A la fi i al cap, a ell la frescor de l'aigua no li vindria d'a-

quí, donada la seva natural frescor... S'ha de fer quelcom més; quelcom que sigui d'una efectivitat manifesta. Se li ha d'exigir la dimissió del seu càrrec, i fins que la presenti, ferli la vida d'alcalde impossible. I fins, si cal, fer de manera que sigui tota la ciutat la que'l tregui a cops d'escombria—inclòs els pocs catòlics que avui hipòcritament l'aplaudeixen.—Com? Doncs truncant la vida de la ciutat mentre ell ocupi l'alcaldia.

I, no tingueu por, que com que la gent no pot passar sense la resolució de les múltiples qüestions municipals, si aquestes no's resolen es revoltarà.

Per a aquesta tasca, sense transaccions de cap mena, L'AVENÇADA està al costat dels regidors republicans.

A veure si ens treiem del damunt aquest home!!

La Mancomunitat en marxa

Com s'exerceix el caciquisme

Hem rebut un document interessant publicat per la «Sociedad Comercial, Industrial y Agrícola», de la Seu d'Urgell, document que, si nosaltres no coneguéssim prou bé aquesta colla de desaprensius que sota la fèrula den Prat de la Riba i Sarrà—més fret que una serp i més mal intencionat que un contrabandista,—exerceix el despòtic caciquisme que deshonra a Catalunya, n'hi hauria prou per a retratar-nos-els de còs enter.

Es tracta d'una fulla posant de manifest la manera arbitrària com els mangonejadors de la Mancomunitat Catalana—*aun no asamos y ya pringamos*—han repartit per la província de Lleida la subvenció que per a camins veïnals reberen de l'Estat.

En Prat de la Riba i els seus varen veure amb això una gran plataforma electoral, i, en efecte, repartien els diners, com si fossin diners de la seva butxaca, de la manera que millor els va semblar, per aconseguir el fi que's proposaven: portar a les urnes uns quants vots de babaus i pobres d'esperit que's deixessin coaccionar d'aquesta manera tant burda i tant repugnant.

I aixís veiem que la distribució es feu de la següent manera:

Lleida, 94.704'00 ptes.
Borges, 67.386'00 ptes.
Balaguer, 171.732'10 ptes.
Cervera, 90.493'00 ptes.
Tremp, 91.391'94 ptes.
Viella, 88.345'57 ptes.
Sort, 70.560'00 ptes.
Solsona, 62.856'00 ptes.
Seu d'Urgell, 33.077'23 ptes.

No hi vol dir res que Sórt, La Seu i Solsona siguin les comarques lleidatanes més mancades de vies de comunicació. Com que aquesta vegada no havien d'elegir diputats provincials, podria impunidament assignar-se'ls la menor part del repartiment.

Comença bé, això de la Mancomunitat, que en mans d'aquesta genteta va resultant el timo dels perdigons. Si no'ns donem pressa a defensar-nos, aviat haurém d'anar a captar!...

Aquesta colla de la fam ho arrambarà tot!

ELS CORBS

Ben poques paraules.

Voldriem tenir prou força a la gargamella per a poder fer arribar nostra escupinada al rostre d'aquest vividor, camaleó polític, que's diu Cirici Ventalló, i, des de Madrid, escriu cròniques a *La Tribuna*, de Barcelona, firmant-les *Xofre*.

Aquest subjecte, que ha begut en l'aigua podrida de tots els xolls, que ha embrutat papers en totes les redaccions, que ha tingut tantes alces i baixes en la seva posició que ni podrien explicar junts tots el memorialistes de la Virreina si es possessin a escriure, ha gosat ensanyar-se en la memoria den Tarrida del Màrmol, davant del cadavre del qual-els qui, com en Xofre, fins físicament repugnen, lo que més bé poden fer és passar de llarg, ja que fins el descobrir-se els està vedat.

Es passen la vida dient-se cristians, i ni saben capir la grandiosa transcendència del precepte que ordena *pau per als morts*. I és que en ells el cristianisme, com totes les modalitats del seu esperit d'aventurers, no és més que un rossinyol per a poder entrar on millor paguin.

Els corbs! Els corbs! I com picotegen en el tuf de la carn morta!

La unidad no es la uniformidad. Una sería España aunque fuese distinta la constitución de cada una de sus regiones, siempre que corrieran a cargo del poder central los intereses nacionales. En el deslinde de estos intereses y los intereses regionales y en el respeto mutuo de los unos para con los otros está la suprema garantía de la unidad y el orden.

F. PI Y MARGALL

Després den Moltke, ningú

Recordant les qualitats de que va donar proves, l'any 1870, el general Moltke, el tinent coronel Roussel afirma en *Le Petit Parisien* que aquell capdill no ha fet escola en el seu país.

«Dels seus successors, cap arriba, no a la seva talla, sinó que ni tant sols sembla haver tret profit de ses lliçons, a excepció, potser, de Hindenburg...»

«Des del començ d'aquesta guerra, l'estat major no ha buscat més que objectius geogràfics: París, Varsovia, Calais. Si després de la desgraciada batalla de Charleroi havés anat dret a ferir el conjunt de forces adversaries, com recomanava el mestre, ningú pot dir lo que hauria passat. En canvi, amb la seva tàctica exposà el flanc a aquella resposta victoriosa, que's diu la batalla del Marne, per la qual el plan d'operacions alemanyes quedà destruït.»

«Des d'aleshores dirigeix atacs cecs, que generalment són estèrils.»

«Des de l'Iser al Vístula, passant per l'Argona i els Carpats, no hi ha més que avenços successius, incoherents i molt distants, que solament causen cansanci a les tropes en els seus moviments de va-i-vé a través d'Europa.»

Un dia es diu que'ls austro-alemanys preparen una gran expedició contra Servia, i al dia següent, les forces destinades per a aquesta es troben a la frontera de la Bukovina.

«Turquia, llençada al foc, sense saber perquè, ha tractat, aconsellada pels seus tutors, d'atacar a la vegada als russos a Armènia i al canal de Suez, treball molt superior a les seves forces, i el qual, després d'haver fracassat, no trigarà en sucumbir per a sempre.»

Cafè Restaurant

PETIT PELAYO

SERVEI A LA CARTA I A COBERTS
SALO ESPECIAL PER A BANQUETS

Telèfon 1871

Instal·lacions elèctriques Il·luminacions decoratives. Lampisteria en general. Dinamos, electro-motors, telèfons, timbres, para-llamps, ascensors, material elèctric, etc.

J. Jorge Vinaixa i C.^a

Oficis: Diputació, 168, pral., 2.^a

Taller: Villarroel, 57, 1da.

Les males llengües diuen...

Males llengües no. Senzillament absències de bones amistats.

Era necessària l'aclaració. Si aquesta secció del nostre periòdic respongués amb fidelitat al seu títol, ens veuríem obligats a donar-li unes proporcions tant voluminoses com les del cervell del nostre admirat admirador senyor Bastardas, qui no ha trobat encara prou berret en l'esplèndid assortit de l'hisenda sogral.

La senzilla a l'ensem que amena i culta conversa del senyor Junoy, del senyor Brocà, del senyor Moles, del senyor Marsillach, del senyor... *bueno*, de tants i tants senyors que conreen les absències de bones amistats com veritables artistes, fugiria de la nostra secció, però nosaltres, lo meteix que'ls esmentats senyors i altres distingits sportsmen, som incapaçs de bescantar a ningú.

Una al·lusió remota, un discret recordatori, la punta d'un vel—no més la punta—que s'alça un moment—no més un moment—i un comentari ràpid i festiu. Res més. Això és tot.

A la peixera del Liceu, a la *peña* de l'Ateneu, a les taules tribuna del Continental, la Maison Dorée i el Suiç poden estar tranquils. No els pendrem la parroquia!

Nosaltres som uns bons xicotets.

No hi ha gens de verí, en la nostra mala llengua.

Perquè si tinguéssim verí no ens entreteniríem a comentar si sant senyor Bastardas, confessor i fundador i quefe popular de la futura esquerra catalana—quant esquerres per una sola mà!—mastega coses difícils quan fa d'orador i porta un coll de camisa completament *cuàkero*, per no desentonar amb l'estil den Puig i Cadafalch a la Diputació.

***

A la Ronda de Sant Pere, número 3, hi ha, de poc, el Centre Reformista, que és del partit que a tot arreu n'hi han menes.

Es un local arreglat amb luxe especial. Hi han molts billards, moltes taules de ruc i de tresillo, cadires de palla i bibliotecari. Biblioteca, no.

L'arrendament del local el paguen el senyor Junoy, el senyor Zulueta i Gomis, el senyor Murúa, el senyor Dualde.

En Miró i Trepà—avui *duque de Tovar*—diu que ho paga tot i és l'amo.

I com que'ls nou socis restants també s'han fet la meteixa il·lusió, disputen la quefatura del partit a en Junoy, a en Zulueta, a en Murúa i a en Dualde amb una bona fe evangèlicament reformista.

La situació, com se veu, no pot ser més delicada, però en Miró i Trepà—avui *duque de Tovar*,—que és home de solucions per tot, ha trobat ja la definitiva.

Cambiaràn de local. Aniràn a instal·lar-se, amb bibliotecari i taules de joc, a un altre pis de l'*Ensanche del Paralelo*, i una vegada allí faràn un casament, que haurà de ser polígam, amb el partit lliberal den Collaso, el den Roig i Bergadà, el den Grañé, el den Julien, el den Ortubia, el den Utzet i els que aniràn venint.

Un casament *in articulo mortis*.

***

La Defensa Social té un home:
El Conde de Santa María de Pomés.
La Defensa Social té un savi:
El Conde de Santa María de Pomés.
La Defensa Social té un filòsof:
El Conde de Santa María de Pomés.
La Defensa Social té un orador:
El Conde de Santa María de Pomés.

Y el Conde de Santa María de Pomés, què té?

El Conde de Santa María de Pomés té...
¡la Defensa Social!

***

Diuen que'l cacic de la Vall d'Aràn ha resolt el problema, és a dir, el bell ideal de la seva vida, de fer la seva personalitat *incomensurable*.

I l'ha resolt d'una manera definitiva per un miracle que tant sols ell és capaç de realitzar amb l'ajuda dels deus. La deesa Themis posà sobre son front una gentil corona, i en nits de misteri, plaers i *dolors* derramà en el seu cor—hi ha qui suposa fetge—la santa i confortadora conformitat, que és el camí gloriós del caciquisme, de les diputacions provincials i de la Mancomunitat ben retribuïdes.

Des d'aquella hora la banya simbòlica ha passat a ser ornament indispensable de tota festa a la Vall d'Aràn.

Amb banyes innombrables s'adornen els arcs triomfals alçats per l'entusiasme popular al seu cacic, i quan aquest celebra els seus èxits en festivals pantagruèlics, els bons pastors de la Vall toquen llurs corns, i el ressò, com un eco de glòria, retona de muntanya en muntanya, saltant per les singleres del Garona, fins a esclatar en el front d'arquitectura capricòrnica.

***

El *Correo Catalán*, fent referència a una timba-burdell, mena de societat secreta, que diu funciona a Barcelona, manifesta:

«Es más: ayer mismo, en el tugurio de referencia, fué obsequiada con un banquete de promiscuación una famosa coupletista, asistiendo redactores de casi todos los diarios locales (del nuestro, no), y siendo organizada la bacanal no por uno de *El Progreso*, de *El Diluvio* o de *El Poble Català*, precisamente, sino por el redactor eclesiástico de un periódico que entra en muchas casas de familias católicas, y se vanagloria de ser órgano de la «gent de bé»».

Caram! I qui deu ésser el redactor de la moralista *Veü* que organitza aquestes bacanals? En Pagès i Rueda? En *Papitu* Carner? En Bofill i Mates? En Costa i Déu? En... Prat de la Riba (q. D. g.)?

Que's digui, perquè estem disposats, quan sapiguem qui sigui, a demanar-li col·laboració per a L'AVENÇADA. I que bé hi escauria, la seva ploma, en aquesta secció *Les males llengües diuen...*

Ja ho veuen, els que a la vista del públic usen cinturons de castedat: certes amistats, com les dels carlins, no poden tenir-se. No saben aguantar cap secret, i a la millor, després d'enredar a un hom en una aventura, ho xerren a la dona.

I ells, precisament ells, que tenen en ses fileres qui ha menjat a *mandíbula batiente* del jòc i altres excessos!

***

(S'admet correspondència per a aquesta secció.)

En l'acceptació vulgar, un tirà és un rei que governa amb violència i sense atendre a la justícia ni a les lleis. En sa veritable acceptació, és un particular que s'irroga l'autoritat reial sense dret. D'aquesta manera entenen els grecs la paraula tirà; l'aplicaven, indiferentment, tant als prínceps com als dolents, l'autoritat dels quals no era llegítima. Així, tirà i usurpador son dugues paraules perfectament sinònimes.

ROUSSEAU

El cant de les turbes

Vindrà, vindrà, vindrà
el terrible dia de la revolta;
vindrà, vindrà, vindrà
i la rossa testa rodolarà

Mirau la princesa que esplèndida n'està,
la rossa cabellera en l'air· voleiant.
No quedin tes finestres obertes a l'espai,
que'ls vents perduts podrien marcirte la butat
i els crits profans del poble no't deuen aixordar.
Les queixes dels famèlics per tu no sonaràn,
ni d'ls soldats que moren el terrorífic plany.
Però arribarà l'hora, bé l'hora arribarà
i tes finestres closes a estelles saltaràn.
Com una immensa onada la veu s'elevàrà,
la veu d'aquelles turbes que ignoren la pietat
i sobre'ls teus tapicots i els rics encoïtinats
per la finestra oberta, oh pahorós esglai!
els caps de les cambres per terra botaràn,
i els ulls badats vidrosos en l'ombra passarà
d'una agonia horrible i d'un suprem espant
sobre'ls ulls de nimfa i er sempre es fixaràn...
Desfetes cabelleres i bucs ideals,
com a serpents innobles arreu s'espargiràn,
i els seus ricets aurífics ajuntarà la sang
la negra sang fumosa, perdent-se entre'ls bassals.
I tu, la bella reina, le jove celestial,
sobre tot coll flússim, més que'l d'un eigne blanc,
una fredor hùmda, sanznosa, de tallant,
entre cafreis de febre, corpresa sentiràs...

Vindrà, vindrà, vindrà
el terrible dia de la revolta;
vindrà, vindrà, vindrà,
i la rossa testa rodolarà.

I en la gran plaça ombrosa de sota'l teu palau,
sobre la sang perduda i els membres bategants,
al clar de les fogueres les turbes dançaràn.
I masgades testes, morades, degotant,
el cim de llargues piques per tot passejaràn,
sobre'ls carrers fangosos, entre frenètics clams.
Crineres espargides, com a trofeus reials,
la sanguinosa terra per tot agranaràn,
a la rojor d'antorxes i teies crepitants.
La flama dels incendis pel vent serpejarà.
I els pits que's deixen veure sota'ls gipons badats,
els túrgids pits que mostren finor de lliris blancs,
eclataràn en vives roselles flamejants.
I de les roges turbes l'esgarriós eixam,
revolta venjadora que aixeca les ciutats
i les nacions trastoca d'un cap a l'altre cap,
damunt les carns fumoses elevarà son cant...

Vindrà, vindrà, vindrà
el terrible dia de la revenja;
vindrà, vindrà, vindrà,
i la rossa testa rodolarà.

GABRIEL ALOMAR.

Crònica de teatres

El vaudeville en català

Altra vegada estem en l'èxit de vaudeville que's manifesta per la actuació de dues companyies i que ja ha tingut, a Barcelona, altres temporades de la meteixa acceptació popular i entusiasta.

Hem de creure que a aquesta bona acullida hi contribueix, en primer lloc, el to pujat de les obres que formen el repertori d'aquestes campanyes teatrals.

El to pujat, que no's concreta pas a l'assumptu, sinó que s'extén a les situacions, als xistos i a la indumentaria.

Encara que'ns sàpiga greu de debò i ens dolgui confessar-ho, arribem a creure que aquest motiu no és el principal, sinó l'únic.

Els vaudevilles que s'han trasplantat a la escena catalana careixen, en la seva immensa generalitat, del caràcter propi del genre, i que guarden en el seu original, abans de que'ls nostres traductors hi hagin posat llurs mans *pecadores*.

Un ús abusiu i barroer de l'idioma es presta fàcilment a fer-ne una obra senzillament pornogràfica, que ve a escaure a la mida als gustos malsans del públic.

Així s'explica que'ls vaudevilles no més tinguin els seus grans èxits en català, i que totes les tentines fetes en castellà donquin per resultat una ràpida transgressió a la comèdia frívola i alegre.

També això es comprèn desseguida si es té en compte la veritable essència del vaudeville francès i els elements que li pot infundir el

ECOS DE LA GRAN GUERRA

MANIFEST

sentiment i l'idioma castellà a l'entrar-hi en consorci.

No vull caure en la vulgaritat de dir que per lo tant no podem admetre l'èxit que obtenen aquestes representacions com un èxit de teatre català.

Però hem de dir que ni tant sols es pot admetre com un èxit de teatre.

Aquestes obres que's representen a l'Espanyol i al Còmic no poden tenir, emperò, més que una acceptació brillant i efímera, com ja han tingut llurs consemblants en temporades anteriors.

Mentres el gust de l'auditori no arriba al inevitable estragament d'aquesta constant excitació medular, es pot anar sostenit.

Hi ajuda també la elegància amb que solen jugar aquestes obres les primeres actrius.

Cert que tal elegància es redueix moltes vegades a la monerfa del deshàbillé i a les puntes i brodats de la roba interior.

Però això no deixa d'esser un bon comentament d'elegància entre aquestes actrius nostres que tanta els en manca.

Per a sortir-se de la immutable *dona catalana*, que no té cap influència de les elegàncies del gran món, les nostres actrius han trobat en el vaudeville un bon camí.

Es el meteix que han trobat les senyores de la nostra *bona societat* imitant els figurins de les *cocottes* que'l nostre veïnatge amb França ens ofereix en amable població flotant barcelonina.

Y és el meteix que podrien trobar a la llarga tots els nostres comedians i els nostres autors per a arribar a la desitjada creació de la comèdia catalana moderna.

Si les nostres actrius sapiguessin el gest elegant del fumar una cigarreta i del desembragar-se, sense donar coces, del ròssec d'un vestit de saló, i els nostres actors s'arribessin a enterar, per exemple, de que anant de frac ni es porten colls tombats ni es posen els guants a la solapa de l'armilla, es podrien escriure comedies de senyors amb l'esperança de que fossin ben representades.

La presentació de l'Amelia Meyer en la companyia de vaudeville del Còmic i l'estrena de *La presidenta* per l'Elena Jordi poden deixar entendre que ha començat aquesta evolució.

La Meyer no té altra valua artística que la seva presentació i el seu remarcable gest elegantíssim i senyorial, i fa amb això sol la base del seu èxit.

La presidenta, amb tot i les eternes intromissions pornogràfiques del traductor, significa ja una marcadíssima tendència a aquest gènere de transacció que ha preparat entre'ls castellans la decidida transformació en comèdia.

Ens atrevirem a dir que si el públic anava sostenint aquestes campanyes teatrals en l'àrida evolució de transformació, d'aquí a poc temps podríem perdonar les causes pels seus bons efectes.

SUPER

La religió! Per què atacar-la en els carrers i places, volent-la arrencar per força de les conciències? Per què trompetejar-la per les montanyes amb el Sant Crist de pau en una mà i l'arma homicida en l'altra? Per què voler-la conquistar des del peu del canó i no pas des del peu de l'altar? Per què predicar-la sobre el furgó d'artilleria i no pas des de la trona sagrada, sola la volta del temple? Que visca lliure, com va viure amb nostres passats, mes dintre de sa esfera d'acció natural, com ells la tenien!

ANGEL GUIMERA

Veusaquí un altre manifest que, a favor de la causa dels al·liats, s'ha fet públic a Catalunya:

«Els que signem, catalans dedicats als espirituals treballs de l'art, les lletres, la ciència i la política, volem alçar la veu en aquesta hora tràgica de l'història del món. Volem dir la nostra convicció i alhora declarar les nostres simpaties. Ens hi creiem obligats; com a ciutadans de la República universal de l'Esperit, i així meteix com a fills de Catalunya, la qual per l'heretatge riquíssim de la seva vella glòria i per les clares i fortes esperances en son esdevenidor, no pot desinteressar-se de la gran pugna que omple avui l'Europa.

«No sabríem nosaltres guaitar la lluita amb esguard fret i indiferent. Si no hi participem amb les armes, comprenem bé que les idees i els sentiments nostres també són dins la batalla. Tenim una convicció i sentim un amor. I hem de proclamar-los altament i noble.

«La nostra convicció és que en la guerra actual els supremos interessos de la justícia i de l'humanitat demanen la victòria del estat de la Triple Intel·ligència.

«I el nostre amor és per la França i l'Anglaterra, posseïdores segles ha de l'alt mestratge civil; per la Bèlgica i la Sèrbia, petits pobles que acaben de donar immortals exemples.

«La simpatia nostra no podia mancar a aquests pobles. I sobre tot, no podia mancar a la França, veïna de Catalunya per la terra i per l'ànima, on, Pirineu enllà, tenim germans nostres, gent de la nostra raça, de la nostra sang, de la nostra llengua. Raça, sang i llengua, que són les del més enlairat capdill dels soldats francesos.

«Als qui combaten per una justa causa, no hem de privar-los del consol espiritual de la nostra pública simpatia. Ni hem tampoc de callar la nostra condemna dels procediments cruels posats en pràctica per aquells bel·ligerants que, negant les convencions amb que la civilització humana havia oposat un aturador a la furiosa violència de la guerra, han fet retrocedir els sistemes de lluita als segles passats i han degradat la força fent-la instrument de venjança i terror.

«Aquestes són les nostres afirmacions categòriques. Estem al costat, en esperit i en anhels, de l'Anglaterra, la França i sos al·liats. Pel seu triomf fem vots cordials des de la terra de Catalunya, a la qual la mar llatina recorda tot-hora quin és el seu lloc.

«A. Rovira i Virgili; Amadeu Hurtado; Joaquim Folch i Torres; Josep Carner; Gabriel Alomar; Joaquim Borralleras; Jesús Pinilla; Ramón Raventós; Josep M.ª Tallada; Carles Costa; Rafel Marquina; Pere Inglada; Joaquim Montaner; Pompeius Gener; Antoni López; Ramón Font; Santiago Rusiñol; Feliu Elías (Apa); Alexandre Plana; J. Pin i Soler; Lluís Massot; R. Campalans; Marius Aguilar; F. Cullí i Verdager; J. Miró; Joan Carner; A. Marsillach; E. Moliné i Brasés; Francesc Pujols; A. Vives; Joaquim Cases-Carbó; J. Agudé Miró; Enric Soler; Josep Burgas; Ignasi Iglesias; Prudenci Bertrana; R. M. Padilla; S. Sanyer i Miquel; M. Utrillo; R. Noguer i Comet; C. Montoliu; Joan Llongueras; Alexandre Cortada; Josep Clarà; Romà Jori; S. Andreu i Barber; Lluís Valeri; R. Turró; J. Montoliu; A. Ramoneda Holder; J. Font; «Picarob»; Josep M.ª Roca; Pere Aldavert;

Antoni Ferrer; Joan Barco; Carles Riba; Isidre Lloret; Joaquim Sunyer; Enric Casanovas; Emili Vallès; Eduart Calvet; doctor Martí i Julià; Salvador Dalí; P. C. Abarca; Pere Corominas; doctor A. Julià Pons; Pompeu Fabra; J. Massó i Torrents; J. M. López Picó; Salvador Alarma; Josep M.ª de Sucre; Olaguer Junyent; Santiago Vinardell; J. Balugera; Oriol Martorell; Domènec Carles; Albert Rusiñol; H. Giner de los Ríos; Joan Passarell; Pere Rahola i Molinas; Carme Karr; Joan de Lasarte i Karr; Jaume Carner; Manel Rius i Rius; E. Díaz Retg; M. Vega i March; Carles Soldevila; J. Aragay; M. Humbert; Josep Rocha; Josep M.ª de Segarra; Carles Jordà; Josep Bertràn i Musitu; J. Puig i Ferrater; Joan Llimona; Josep Llimona; Eladi Homs; J. M.ª Bassols; Joan Serra i Constansó; Ll. Figueras Dotti; R. Suriñach Sentjes; Enric Granados; Alexandre de Riquer; Josep Casadesús; Daniel Girona; Ll. Nicolau d'Olwer; R. Miquel i Planas; Joan Moles; Felip Rodés; A. Suñol; Narcís Oller i Moragas; J. Garriga Massó; Juli Marial; S. Valentí i Camp; Llorenç Ribber; Marián Andreu; Enric Borràs; Joaquim Salvatella; Daniel Riu; doctor Echevarría; Pere Puig Calzada; I. Ribera i Rovira; J. Massó i Ventós; Joan E. Lladó i Vallès; Apeles Mestres; Enric Morera; Doctor Julià.»

NOTES MUSICALS

Sala Mozart

El diumenge passat a la tarda tingué lloc el concert de presentació de tres hermoses joves artistes que busquen en l'art líric el seu pervindre: les senyorettes Carme Antonini, Lluïsa Calvera i Serafina Bignotti, filla aquesta última del nostre particular amic senyor A. Bignotti.

Començà tant simpàtica festa amb el conegut vals de Strauss *Voci di primavera* i *A suon di baci*, de Baldelli, per la tiple lleugera senyoreta Calvera, que posseeix extensió de veu i agilitat de gola; interpretà, ademés, l'aria de *Don Giovanni*, de Mozart, *Un rêve*, de Grieg, *Lakmé (Scena et legenda)*, de Delibes, i *La Farigola*, de Borràs de Palau (versos de Mossèn Cinto), essent força celebrada pel públic.

La senyoreta Bignotti, mezzo-soprano, cantà *Nuvole notturne* (melodia), de Morani, *Caro mio ben*, de Giordano, la romança *Adeu*, de Ferrer, *M'ha preso alla sua ragna*, de Paradis, *Orfeo (Che farò senza Euridice)*, de Gluck, i *Baciar*, de l'Arnau.

En *Orfeo*, de Gluck, demostrà sentir el poema profundament, dient amb molta entremaliadura i gràcia l'arietta *M'ha preso alla sua ragna*. El públic tributà aplaudiments a la senyoreta Bignotti, de la qual, encara que molt jove, pot esperar-se'n, amb vocació i estudi, madurament de les seves aptituds per al cant, puix la seva ductilitat vocal és adaptable a tots el caràcters d'expressió, particularment en la dramàtica.

Referent a la senyoreta Antonini, que interpretà *Alceste*, de Gluck, *Nit estrellada*, de Ferrer, *Bon jour zizon...*, de Delibes, *Plaisir d'amour*, de Martin, i *Adelaida*, de Beethoven, direm que'ns causà bona impressió. No li manca veu; té timbre agradable, i ademés sab dir amb intensitat, bon gust i delicadesa de fraseig. Ens agradà, especialment en *Bon jour zizon...* i en *Plaisir d'amour*. Semblant-nos encara més segura en l'*Adelaida*, de Beethoven. Sigué molt aplaudida.—S.

Els Jocs Florals davant del plet ortogràfic

SPORTS

La llibertat de pensar i les menjadores de la Diputació

Davant del gran aldarull mogut en el si del Consistori dels Jocs Florals amb motiu, més que de les normes ortogràfiques del Institut d'Estudis Catalans, de l'atropelladora intolerància dels cadets de la Lliga, anem a dir quatre mots, procurant sintetitzar els antecedents, descapdellament i estat actual d'aquesta qüestió.

El renaixement literari català va començar espontàniament, isoladament, en distints llocs, ensems, de Catalunya. A cada comarca tenia, doncs, característiques especials, però la més notable, desseguida, era la característica ortogràfica.

No era possible que'l total lèxic comarcal dels diferents indrets de Catalunya s'uniformés, però s'intentà repetides voltes que l'ortografia assolís tota l'uniformitat possible. Tot fou debades. Per si els plurals femenins havien de fer la terminació en *as* o *es*, els nostres pares arribaren a series batuces, i, com deia l'altre dia un dels adjunts del Jocs, en la reunió del Consistori, «la seva implacable recíproca hostilitat arribà a fer que «es mudessin de cafè», i a fer que «es neguessin el bona-nit per sota les voltes de la plaça Reial» els amics inseparables del catalanisme literari barceloní.

No obstant, amb el temps s'anaren definint i concretant els principals criteris ortogràfics. Així dèiem: la «ortografia de *L'Avenç*», la «ortografia de *La Renaixensa*», la ortografia «vigatana», o de Mossèn Cinto, etc., etc. Més temps encara, i l'uniformació ortogràfica feia meravellosos avenços. Els plurals femenins en *es* eren unànimament acceptats; l'article masculí *el* era generalment acceptat amb la única excepció de les comarques on l'article masculí *lo* és una paraula viva i fins una característica.

I—això és indiscutible—con més anava,—sense proposar-s'ho ningú, sense ningú dirigir-ho,—l'uniformació ortogràfica de la llengua catalana anava assolint-se lenta, però sòlidament i sense protestes. Les orientacions sòlides, les pautes bones *per se*, s'imposaren; les normes inconsistentes i il·lògiques anaven quedant cada jorn més arreconades. I tot això sense soroll, sense polèmiques, per força i virtut única de la raó i del reconeixement que de la raó es feia, tàcitament, sense públiques, solemnes i repentines acceptacions.

En aquestes, la Diputació de Barcelona creà l'Institut d'Estudis Catalans, organisme que començà la publicació de meritíssimes obres en llengua catalana, com de tothom és sabut. L'Institut pensà que les seves publicacions devien tenir una absoluta uniformitat ortogràfica, amb lo qual pensà saviament. I encarregà la confecció d'unes pautes o normes ortogràfiques a la seva Secció de Filologia. Fins aquí, tot va bé.

Però els membres de la Secció de Filologia no s'entengueren en son comès; alguns, com en Guimerà, se n'apartaren. I, per fi, acordaren sotmetre el seu *diferendo* ortogràfic a la reunió en ple de totes les seccions de l'Institut.

En el ple de l'Institut va reproduir-se la disparitat en matèria ortogràfica produïda en la secció de Filologia, i l'Institut, ferm en son propòsit d'arribar a conclusions, acordà donar per bones totes les normes, totes les regles que obtinguessin les quatre quintes parts dels vots emesos, i tenir-les per fermes i valedores.

I aquí està l'erro! Si tots els membres de l'assemblea havessin sigut competents, res es podria objectar respecte a la manera de dirimir el plet; però dirimir una divergència entre literats i gramàtics acumulant-hi o afegint-hi els vots de metges, arquitectes, veterinaris, bacteriòlegs i doctors en lleis, això, fins en el cas d'un èxit, seria sempre un procediment inadequat, inacceptable en sa essència. Que un plet entre persones competents es dugui a *màs señores*, està bé; però està bé sempre que'ls àrbitres sien persones, quan menys, igualment competents.

D'aquesta manera les normes de l'Institut d'Estudis Catalans que no havien pogut ser fermes amb l'autoritat y el prestigi de firmes com la den Guimerà i altres, que no volgueren sotscriure-les, foren fermes i valedores per mor de les firmes sense prestigi ni autoritat (per a aquesta qüestió) de senyors com el doctor Turró, en Brocà, el doctor Pi i Suñer, el metge Fargas i l'arquitecte Puig i Cadafalch.

Més... malament acordades, però acordades a la fi, ja tenia l'Institut unes normes per a la uniformitat de les seves publicacions; ja tenia una ortografia concreta per al *séu ús particular*. Si eren bones, millor per a ell; si eren dolentes,

*tú lo quisiste,
fraile Mostén;
tú lo quisiste,
tu te lo ten.*

Res, fins aquí, contra l'Institut, perquè de res de lo succeït en té la culpa l'Institut ni a l'Institut pot imputar-se.

La culpa, doncs, anem a veure qui la té.

La culpa és dels atrabiliaris, dels agavelladors del nom de Catalunya, dels chantagistes del patriotisme, dels cadets de la Gasconya de la plaça de la Cucurulla, dels mamellons de la gran dida regionalista del carrer del Bisbe i plaça de Sant Jaume, dels llepetes i estiralevites del gran cacic de Catalunya, cavaller gran Creu d'Isabel la Catòlica, ex-col·laborador, amb en Pere Muntanyola, de la *Doctrina Catalanista*, que s'han passat per allà on els ha convingut, d'aquell home vermell com un capó i incommovible com un ídol, que's diu don Enric Prat de la Riba i Sarrà...

Tot lo qual veurem i explicarem la setmana entrant per a posar els punts sobre les *ii* en aquest plet, qual fons no ens afecta, però qual descapdellament és per a irritar a qualsevol que no tingui, com tenim nosaltres, el convenciment que lo propi i natural és que'ls ases tirin coces, els cacics caciquegin i els *goços peters d'amén*, cridin: *¡vivan las cadenas!* per mor d'una casella de la nòmina provincial, un càrrec de metge a una comissió mixta de reclutament, o una agregació remunerada a qualsevol arxiu, biblioteca, escola o museu, pagada amb fondos públics, amb la cobertura de *l'obra cultural de la Diputació*, i amb vistes a *l'afarta'm i digue'm moro!*

JOAN BLANCAS

España y Turquía son las dos únicas naciones europeas en que se pueden observar la parálisis producida por el culto dogmático impuesto de una religión monoteísta.

POMPEYO GENER

Foot-ball

«Barcelona» (reserva) - «Centre Sports»

El diumenge passat tingué lloc en el camp de l'Espanyol el partit final de la Copa Valentí entre'ls primers del Centre de Sports de Sabadell i la reserva del Barcelona.

Fou una final molt digna. No hi faltà res; joc brut i dolent, esvalot, bofetades i protestes i demés accessoris molt propis i ja imprescindibles, quan se tracta de campionats i concursos. Fins va ploure!

En tant no se civilitzin els de la terra i el cel, prometem no presenciar cap més final; i estant núvol menys.

Si guanyar en diuen introduir més vegades la pilota a la xarxa contraria direm que'l Barcelona fou el vencedor, per dos goals, a zero els seus adversaris. El primer tanto se l'apuntà d'un *penalty* tirat per en Costa, i el segon d'un remat den Castells. Com que amb anterioritat hi havia existit un *faut* den Sanz, els del Sabadell es retiraren del camp, per no considerar-lo vàlid. Després de mitja hora de discussions se'ls poqué convèncer de que prosseguissin el joc.

No fóra possible una mena de Llei de Jurisdiccions per a evitar que un equip pogués retirar-se del camp una vegada començat el joc? Aquesta actitud tant còmoda i fresca constitueix una gran desconsideració amb el públic que paga, i al mateix temps podria una greu alteració d'ordre. La Federació deu haver de evitar-ho amb càstigs severos. Si creu que les seves resolucions no tenen prou força coercitiva per a imposar-se, deu haver de dirigir-se al govern civil o qui sigui per a que redacti un reglament.

Matches en porta

Per als dies 4 i 5 estan anunciats dos interessants matches entre'l Centre de Sports de Sabadell i el Racing de Madrid.

Aquests partits, que tindran lloc en el camp del primer de dits equips, seran pròdigs en fortes emocions, donada l'igualtat de forces i l'entusiasme que acompanya a dits teams per aconseguir la victòria.

La Federació també ha disposat per als esmentats dies dos partits d'entrenament entre un equip interclub i l'actual campió de Catalunya.

En el primer match estarà format l'equip entrenador pels jugadors següents: Bru, Reguera, Mariné, Salvo, Casellas, Prats, Mallorquí, Baró, Armet, Alcántara i Peris.

Davant d'aquest team formidable es dona per descomptada la derrota de l'Espanyol, campió, però, en canvi, per aquest aprofitar dit entrenament per a millorar les seves forces, i si no triomfar en el Campionat d'Espanya, desempenyar al menys un bon paper.

Pedestrisme

En Prat vençut?

El nostre campió Prat, lluità el passat diumenge contra el corredor basc Ubirrachena en la Plaça de Toros de San Sebastián.

El recorregut era de 120 voltes donant-ne duques d'aventatge el nostre corredor al seu adversari. Hi ha que tenir present que amb anterioritat havia vençut en Prat, a la mateixa Plaça, per cinc voltes d'aventatge, a l'Ubirrachena i a un altre corredor basc, rellevant-se aquest cada 30 voltes. Amb aquests antecedents, es clar, el paper Prat estava en alça,

però, oh miseries humanes!, se celebra la carrera, i a la volta 47 es retira en Prat.

El públic, molt justificadament, protestà de la comedia den Prat, provocant una alteració d'ordre amb la corresponent intervenció de la guardia civil.

Nosaltres, tant o més indignats que'l públic donostiarra, no hi creiem ni hi podem creure en la vergonyosa derrota den Prat.

Fent honor a les seves condicions deportives, direm que no li falten forces per a vèncer. Més aviat creurem que li manquen condicions econòmiques. A cada hu lo que sigui seu.

Aplaçament

El campionat del món, que devia celebrar-se a l'Havana entre en Jack Johnson i en Villar, s'ha aplaçat fins al dia 5 del vinent mes.

Aviat semblarà el match *Franch-Hocd-Pomés*, que's va aplaçant de dia en dia!

Boxa

CARNET D'ART

Un èxit municipal

Permetin-me els llegidors, siguin els que siguin, afins o adversaris de les idees polítiques que encarna L'AVENÇADA, que, des d'aquest modestíssim lloc, refugi del sentiment i del romanticisme, oasis de pau i d'harmonia arrecerat i placèvol, distanciat de totes les passions que no interessin a les pures manifestacions de l'Art i l'esperit; fent-me emissari entusiasta del agraiment del nostre poble, senyali avui amb goig immens i amb tota la importància merescuda, un èxit positiu per a la cultura ciutadana, tant necessitada d'altruisme i de sincers i intel·ligents conreadors.

Em refereixo a les mai prou considerades Escoles Municipals d'Arts i Oficis, amparades i sostingudes per la corporació municipal. I ens referim, per ser-nos més coneguda, expressament a l'Escola d'Arts del districte desè, actualment instal·lada en el carrer del Bogatell, de Sant Martí, la qual, mercès a les circumstàncies especialíssimes que han esdevingut, per a ella, afortunades, representa més completament l'esforç realitzat per alguns regidors honorables en profit de tant lloables i generoses aspiracions.

Mes ara em toca parlar perquè puga continuar el camí d'aquestes ratlles sense entrebancar-me amb els propis migrats mèrits professionals i la modesta taula d'una secretària. No: no és la ploma que firma una nòmina ni la meva sola veu afònica les que tradueixen aquestes ratlles de justícia; és la veu d'una fonda gratitud popular, la dels tres-cents trenta deixebles matriculats, la veu d'un extens districte, la de tot un poble conscient, assedegat de cultura.

L'història és llarga: una *odissea*. Una complicada gestació municipal. Malgrat la pròpia intervenció, no seré jo qui la canti ni tampoc qui la comenti. N'hi ha prou amb dir que, aprofitant les abandonades i tristes parets mestres d'un casal que en mal-hora s'havia projectat per alberg municipal, un actiu regidor, el senyor Cararach, allavors tinent d'alcalde, junt amb altres companys seus en aquell consistori, va tenir el goig de conquerir el superb edifici que des de fa poc ocupa l'antiga institució d'ensenyança popular fundada abans de l'agregació per l'ajuntament del poble de Sant Martí de Provençals.

En aquesta escola s'hi estudiaven els dos cursos de dibuix linial, dibuix artístic aplicat i

nocions de perspectiva, excursions d'estudi del natural en dies festius, dibuix, pintura i tasques decoratives per a la dona, aritmètica, geometria, francès, àlgebra i trigonometria, física, aplicacions del calor i la electricitat, mecànica industrial, tintoreria, construccions industrials i alçament de plànols.

En conjunt, 15 assignatures.

El material fixe i d'ensenyança, aixís com l'adquirit per al Museu de l'establiment, és immillorable, degut a l'actuació generosa dels darrers ajuntaments. L'enllumenació és apropiada i esplèndida; hi ha també la de gas per a calefacció de materies i utilitats d'estudis especials.

Les classes tècnic-artístiques compten amb ombracles per a la copia de flors del natural i secció especial complementària per a l'estudi del natural del model viu. El personal facultatiu consta sols de sis professors numeraris i dos d'auxiliars. El subaltern és d'un conserge i un moço.

Amb l'edifici nou s'han doblat els alumnes; en aquest curs arriben a prop de 330; no n'hi caben més. Es per això que'l senyor Cararach es proposa aconseguir de l'ajuntament l'aprovació d'una quantitat determinada per a aixecar un pis que permeti l'ampliació d'ensenyances, entre les que convenen la de teoria dels teixits i la de tall i confeccions per a la dona.

A l'actuació de millorament i modernització d'aquesta escola hi han contribuït molts dels regidors que, despullant-se de les filiacions polítiques, reunits en amorosa i harmònica unitat de sentiments, han respost a les iniciatives, necessitats i desitjos dels professors i alumnes identificats invariablement amb les orientacions progressives de l'escola. A la llista del deutes d'agraïment hi consten avui d'una manera especial els noms dels senyors Juncal, Vidal i Valls, Lasarte, Nolla, Dessy i Puig i Alfonso, i altra vegada, amb les fermes i renovades activitats del reelegit senyor Cararach, indiscutible iniciador i pare amantíssim d'aquesta escola.

A ell i a tots, indistintament, i per a enlairar aquest èxit educatiu, que és joia per Barcelona, m'aprofito des d'aquest reducte espiritual de pau, d'imparcialitat i de justícia que'm concedeix el meu *Carnet d'art* a L'AVENÇADA, per a deixar apuntada la gratitud del professorat i deixebles d'aquesta Escola d'Arts.

JOAN LLOPART

En Gabriel Alomar i L'AVENÇADA

Nostre il·lustre amic en Gabriel Alomar ens ha escrit autoritzant-nos per a afegir el seu nom gloriós en la llista de col·laboradors de L'AVENÇADA, anunciant-nos, al mateix temps, i per a quan les seves moltes ocupacions ho permetin, l'envi d'un article original que honorarà les nostres columnes.

Ens sentim enorgullits de l'atenció que amb nosaltres ha tingut l'Alomar, cosa que esperàvem d'ell, puix sabem que l'estimem molt i que'l considerem una de les primeres figures del moviment lliberal del nostre poble, contra el qual la genteta reaccionària, des del *Brusi* i el *Correo Catalán* a en Carner en *La Veu de Catalunya*, han descarregat les seves ires.

Esperem amb ansia l'article de l'admirat amic, que de segur nostres llegidors llegiran amb fruïció.

I, per endavant, mercès.

FLESTOMÍES

Els «Individualistes», els «Guerrillers», els «Despitats» y els «Preterits»

Tot l'enrenou mogut al voltant de l'adopció o no adopció pels Jocs Florals de Barcelona de les anomenades *normes de l'Institut d'Estudis Catalans*, que'l Consistori ja havia adoptat en virtut d'una proposició-sorpresa votada en la reunió del Cos d'Adjunts de l'any 1913, ve promogut per la presentació, en ús del seu perfecte dret, per part de dos senyors adjunts, de la següent proposició, que devia discutir-se en sessió extraordinària — que acabà com el rosari de l'Aurora — el dia de la Mare de Deu de març:

Els infrascrits proposen als senyors adjunts l'aprovació del següent acord:

«Queda a discreció del Concell Directiu dels Jocs Florals l'aplicació dels sistemes ortogràfics i formes gramaticals que cregui més convenients en ses publicacions, però respectant sempre lo usat per cada autor en sa composició premiada al publicar el volum anyal de nostra poètica festa.—Barcelona, 31 d'octubre de 1914.—Eduard Girbal Jaume.—M. Rocamora.»

Aquesta proposició, que tendeix a restablir l'anterior estat de coses, en materia ortogràfica, en el si dels Jocs Florals, ha tingut la seva explicació i ampliació, i ha rebut el més protector dels avals amb la presentació d'aquesta altra:

«AL CONSISTORI DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA:

«Los infrascrits, premiats en els Jochs Florals de Barcelona o Mantenedors que n'han sigut, demanen a l'honorable Còs d'Adjunts que acordi deixar en llibertat a tots los escriptors per que contribuixin a les tasques de la venerable Institució segons lo saber y entendre de cada hu, fins que vinga ab lo temps y ab la major espontaneïtat, portada per la maduresa y el concurs de tots, la unificació ortogràfica de la nostra llengua.

«Així com los infrascrits no aspiren a imposar la seva manera d'escriure als Jochs Florals de Barcelona, esperen, refiats en les tradicions de llibertat y germanor del nostre poble, que serà atesa per l'honorable Còs d'Adjunts la seva demanda de mutual respecte, única manera d'arribar a una veritable unió.

«Barcelona, 1 de març de 1915.

«Jaume Collell; Angel Guimerà; Josep Franquesa y Gomis; Ramón Picó y Campamar; Joaquim Riera i Bertràn; Jacinto Torres y Reyetó; Josep Martí y Folguera; Francesch Mateu; Guillem A. Tell y Lafont; Miquel Costa y Llobera; Artur Masriera; Apeles Mestres; Joan M. Guasch; Llorenç Riber i Campins; Eduard Girbal Jaume; Manel Folch y Torres; Dolors Monserdà de Macià; Carme Karr; Víctor Català; Joan P. Permanyer; Joseph Pin y Soler; Josep M. Roca; Joan Manel Casademunt; Oriol Martí y Ballès; Antoni d'Espona y de Nuix; Eusebi Güell; Lluís Millet; Frederich Rahola; Lluís Domènech y Montaner; Ernest Moliné y Brasés; Narcís Oller; Bonaventura Bassegoda; Conrat Roure; Manel Rocamora; Francesc Bartrina; Joaquim Cabot y Rovira; Lluís Via; Víctor Brossa y Sangermàn; Carles Pirozzini; Enrich de Fuentes; Claudi Planas y Font; Pelegrí Casades; Joseph Saderra; Pau Font de Rubinat; Antòni Busquets y Punset; Joseph Alemany y Borràs; Ferràn de Querol; Ramón E. Bassegoda; Sebastià Trullol y Plana; Miquel Ro-

ger y Crosa; Emili Tintorer; Joseph Roca y Roca; Ramón Masifern; Jacinto Laporta; Joseph Pella y Forgas; Antò Navarro; Joan Almirall; Casimir Brugués; Josep Galvany; Sebastià Farnés; Xavier Gambús; Cèsar A. Torres; Jaume Boloix; Antoni Careta y Vidal; Ramón Colom; Ramón N. Comas; Alfons Damians; Jaume Novellas de Molins; Joseph Sala Bonfill; Joseph Gudiol; Martí Genís y Aguilar; Manel Brunet; Joseph M. Serra y Valls; Manel Ribot y Serra; Miquel Laporta; Agustí Valls y Vicens; Joan Oller y Rabassa; Rafel Folch y Capdevila; Joan Pons y Massaveu; Angel Garriga; Teodor Baró; Joseph Aladern; Salvador Bové; Prudenci Bertrana; Francesc Carreras y Candi; Pere J. Bassegoda; Sebastià Sans y Bori; Salvador Vilaregut; Emili Coca y Collado; Ricart Permanyer; Joan Perpinyà; Vicens de Moragas; J. Iglesias Guizart.»

Doncs bé, amic lector (y ara ve la *flestomia*):

Aquesta proposició dels senyors Girbal Jaume i Rocamora, feta seva per tots els que has pegut veure; feta seva per en Guimerà, en Picó, en Costa i Llobera, l'Apeles, la Víctor

Català i la Karr, en Pin i Soler i l'Oller, en Via i l'Enric de Fuentes, en Plana i Font i en Roca i Roca; en Pons i Massaveu i l'Aladern, en Bertrana, en Francesc Mateu i Mossèn Navarro; aquesta proposició, segons *La Veu de Catalunya*, *constitueix*—entre altres coses—*un arrellec de les petites hostilitats que desvetlla una ampla i viva acció dirigent*—l'ampla i viva acció dirigen del senyor Prat de la Riba, el noi Carner, el fenomen Ors i l'Eladi Homs,—*en el país anomenat de l'individualisme; un reviscolament del sentit guerriller dels temps de «La orfaneta de Menargues», una aliança de tots els despits i totes les pretericions, reials o suposades.*

Mossèn Costa i Llobera, en Via, en Roca i Roca, en Planas i Font, guerrillers dels temps de «*La orfaneta de Menargues*»!

L'Apeles Mestres, la Víctor Català, l'Eusebi Güell, la senyora Moncerdà, en Pin, *despitats!!!*

En Guimerà, preterit!

I quants ne va deixar, el rei Herodes!

MOSSÈN DOBA

ACTUACIÓ REPUBLICANA

Conferència de don Emilià Iglesias

En la Joventut Republicana Autonomista del districte IV hi donà la seva anunciada conferència nostre estimat amic i correligionari don Emilià Iglesias, el qual desenrotllà el tema «L'Esquerra espanyola».

La disertació del senyor Iglesias fou una filípica endreçada als republicans, que hem perdut el temps i les ocasions fent obra verbalista, sense preocupar-nos d'encarnar els nostres ideals en la realitat viva del país. D'aquí que avui, segons l'orador, l'esquerra espanyola no existeix amb el valor substantiu que deuria en la política nacional. No n'hi ha prou amb parlar de llibertat, de justícia i de democràcia. Hi ha que articular-les i fer-les solució necessària dels problemes que la realitat nacional ens imposa.

El senyor Iglesias, sovint interromput en son discurs amb mostres d'assentiment, fou molt aplaudit, al final, per la nombrosa concurrència que omplia el local.

Acte simpàtic

El Centre Radical de les Corts ha dedicat un benefici a la mare del correligionari Baeta, assassinat pels carlins a Sant Feliu de Llobregat.

Foren molt aplaudits els artistes que hi prengueren part, aixís com els oradors que's dirigiren a l'auditori.

Festival en honor dels diputats electes

Organitzat per la Joventut de l'Ateneu Obrer Autonomista Radical d'Hostafranchs, se celebrà en el teatre Espanya un gran festival en honor dels diputats provincials electes senyors Mir i Miró, Estapé i Ulled, els quals assistiren a l'acte.

La funció resultà agradabilíssima, essent un èxit per als seus organitzadors, puix pogueren veure ple el teatre de gom a gom.

En honor del senyor Figueras

Avui al vespre, en el restaurant *El Sport*, se celebrarà un banquet en honor del diputat electe don Joan Figueras Cabús. Els amics

i correligionaris que hi vulguin concórrer, que's dirigeixin al mateix restaurant fins avui al migdia.

L'AVENÇADA agraeix el convit de que ha estat objecte.

En el teatre «Apolo»

Dimarts passat se celebrà en aquest teatre una funció d'homenatge als diputats provincials electes, els ingressos de la qual, que ascendiren a 466'65 ptes, es destinaren als pobres del districte V. La funció fou un èxit, veient-se el teatre completament ple.

Recordem haver-hi vist els senyors Mir i Miró, Iglesias, Ulled (R., J. i J.), Estapé, Colominas Maseras, Figueroa, Roure, Calvo, Mayol, Planas i molts d'altres.

La banda municipal, que prengué part en l'acte, executà *La Marsellesa*, que fou escoltada a peu dret pels concurrents.

Per la revisió del procés Ferrer

Els Joves Barbres celebraren, el diumenge passat al dematí, un míting a la Casa del Poble, per a demanar la revisió del procés Ferrer.

Presidí l'acte el senyor Puig d'Asprer, constituint l'auditori nombrosa concurrència.

Varen parlar els senyors Mujal, Ardid, Caparrós i Ferrer de Vilches, els quals feren constar que'l que se celebrava era el primer míting de la serie que tenen pensat celebrar, i qual organització responia al convit de les joventuts radicals de Madrid.

Resumí el senyor Puig d'Asprer declarant que aquesta campanya no té d'esser patrimoni de cap partit determinat, sinó que la tenen d'amparar tots els partits democràtics.

El senyor Puig, com els altres oradors, fou molt aplaudit.

Festa benèfica

Dissabte de l'altra setmana se celebrà una hermosa festa en la Joventut Radical de Sant Andreu, destinada a recollir fondos per a aliviar la situació de nostre correligionari Jacinte Villaroya, pres al penal de San Miguel de los Reyes a conseqüència dels successos de juliol

de 1909, dels quals tants dels nostres en foren víctimes mercès a la política del *Delateu!*, recomanada i exercida per les ienes de *La Veu de Catalunya* i del Comitè de Defensa Social.

La festa fou un èxit per als seus organitzadors i una vetlla de triomf per a tots els artistes que hi prengueren part.

Banquet a Miramar

El dia 28, a la una de la tarda, se celebrà en el restaurant Miramar l'anunciat banquet en honor dels diputats provincials electes. Assistiren a l'acte prop de dos-cents comensals, que ocuparen una llarga taula en forma de U, a la presidència de la qual s'hi sentaren els senyors Mir i Miró, Estapé i Ulled, els presidents de les juntes municipals dels partits radical i nacionalista, senyor Puig d'Asprer i Ribera i Rovira i els organitzadors de l'acte.

Entre'ls assistents recordem haver-hi vist el senyor Iglesias, Ballester, Balugera, Callén, Domènech, Canals, Martorell, Gatuellas, Galobardes, Balanyà, Palau (M.), Blanqué, Carrea, Pons, Figueras, Grau Salazar, Gambús, Grau (J.), Farré, Batalla, Miró i Tuó, Pons, Vives, Horta, Cascante, Ambroa, Olivella...

El senyor Giner s'hi adherí per carta.

No hi hagueren brindis.

Durant l'acte regnà la més franca cordialitat, demostrant-se novament com aquesta benèida coalició que'ns ha de dur a la victòria definitiva ha entrat a l'ànima dels republicans barcelonins, que volen cada dia estrènyer més i més l'abraçada que han donat.

Lunch popular

El lunch popular organitzat per la Fraternitat Republicana del Poble Sec en honor de tots els diputats provincials radicals i nacionalistes, i d'homenatge als electes, se celebrarà avui a les deu de la nit.

Han promès assistir-hi els senyors Lerroux, Giner i Corominas.

En honor den Palau

Nostre bon amic, l'ex-regidor don Ramón Palau, fou objecte, el diumenge de la setmana passada, d'una demostració de simpatia—d'aquella viva simpatia que en Palau desperta entre tots els que tenen l'honor de comptar-lo entre sos amics—que li tributaren els correligionaris del Poble Nou, amb motiu d'haver sortit satisfactoriament de la penosa molestia que tant temps l'ha tingut retret de les lluites polítiques a les quals en Palau s'entregà en còs i ànima per amor a l'Autonomia i a la República.

L'acte consistí en un banquet, al qual hi assistiren més de 250 persones, i encara més n'hi haurien assistit si el local havés donat l'abast.

Al moment dels brindis ho feren els senyors Macià, Masip, Colominas Maseras i Puig d'Asprer, recullint el senyor Palau, emocionadíssim, les mostres d'apreci que se li tributaren.

A les moltes rebudes, molt afectuosament hi ajuntem la nostra.

Sessió municipal sacrilega

Aixís deia *El Correo Catalán* que fóra en el cas de celebrar-se el dijous nomenat Sant. Però no hi hagué més remei: els republicans obligaren als seràfics lliguers a celebrar-ne. I se celebrà, no obstant les martingales dels Bofills i Muntanyoles, que s'empenyaren e ndemostrar una vegada més que a la Lliga «hi cap tothom».

En Valentí i Camp a Lleida

Nostre excel·lent amic en Santiago Valentí i Camp ha donat, en el Círcul Mercantil de Lleida,

una notable conferència, sobre'l tema «Indiferència de l'opinió pública davant dels problemes vitals per al país».

El conferenciant analitzà l'estat actual de la societat espanyola, precisant els remeis que deuen imposar-se-li, en quant a higiene, educació, economia i sentit de la vida, per a salvar-la.

L'amic Valentí fou molt aplaudit.

Actes de promiscuació

No obstant i haver menaçat els carlins amb un estropici, se celebraren tots els anunciats actes de promiscuació amb èxit, tranquil·litat i alegria. Sobre tot el berenar de Montjuïc constituí un triomf per a les joventuts que l'organitzaren.

DE TOT-ARREU

Lemnos, punt d'apoi

La illa de Lemnos, on els anglesos han instal·lat un centre d'operacions, per sa proximitat a l'entrada dels Dardanel·ls, pertany a l'arxipèlag de l'Egeu, a la Turquia europea.

Té uns 23.000 habitants, i ocupa una superfície de 477 kilòmetres quadrats.

Posseeix dugues hermoses i fondes badies, separades per un istme, el port de Paradeison i el de Sant Antoni, o de Monchos. Aquesta darrera badia ofereix una completa seguretat per als vaixells.

La part oriental de la illa és molt àrida, i la occidental, molt fèrtil i abundant en manantials i fonts.

Kastro, la capital de la illa, se suposa que és l'antiga Myzine.

La majoria dels habitants de Lemnos són grecs que's dediquen a l'agricultura i a la pesca.

Mentres va pertànyer a Turquia formava un *vilayeto* amb les illes d'Imbros i de Samotracia.

Ultimament l'ocupà Italia, però la reclama Grecia, per ser grega la seva població.

Aquesta illa és pròdiga en llegendes i té una antiga i curiosa història.

Lo que diu un general japonès

El general Oba, lloc-tinent que fou de Kuruki en la guerra russo-japonesa, fa ponderacions de l'exèrcit alemany; però considera que, fort i tot, no podrà aguantar l'empenta de les tropes moscovites, que durant aquests últims deu anys han fet grans progressos militars.

Ha manifestat també que'ls plans seguits per Alemanya fins ara no són més que'ls que Moltke va traçar un dia, quan, gelosa Prússia dels èxits de França a Magenta, concebí l'idea

d'una invasió a Rússia, seguida, després de la victòria, per altra invasió de França.

Una rectificació tardana d'aquest plan motivà la retirada de l'exèrcit de von Kluck quan marxava cap a París.

Przemysl

La ciutat de Przemysl, és capital de districte i de círcul a Galitzia (Austria-Hongria), està situada a la costa dreta del San, en el ferrocarril de Jaroslaw a Chyrow.

Té 54.000 habitants i és residència d'un bisbe catòlic-grec. Posseeix hermoses esglésies gòtiques e importants monuments moderns.

Damunt de Schlosberg, al sud-oest de la ciutat, es troben les runes d'un castell, la construcció del qual s'atribueix a Casimir el Gran.

Té, además, Przemysl, nombroses fàbriques de teixits, articles de fusta i curtits.

La seva major importància era com a plaça forta.

Les fortificacions de Przemysl eren de bastant valor. Responien a un sistema intermig entre'ls dels forts cuiracats que defensà Brialmont (com els de Liege), i el dels camps atrinxerats amb elements dispersos de defensa que han seguit Alemanya i França (exemple Metz i Verdun).

Aquest sistema austriac intermig, preconitzat pel tinent coronel von Leithner (i que és el mateix seguit a Cracovia) es basa en l'existència de grans forts cuiracats en defensa dels intervals.

A aquesta defensa deu Przemysl l'haver pogut allargar tant de temps la seva resistència. Una vegada més es demostra, en aquesta guerra, davant els progressos de l'artilleria moderna, que és dels camps atrinxerats i no de les fortificacions isolades d'on poden obtenir-se favorables resultats.

El rey Albert

Un redactor del *World* ha tingut una entrevista amb el rei Albert, en la qual el monarca belga ha dit:

«Cap home lleial procediria de diferent manera que jo.

«Bèlgica no ha sortit mai d'una estricta neutralitat; sempre ha estat amiga de tots els pobles que garantien la seva independència, i la mateixa Alemanya ha reconegut, en els començaments de la guerra, que al violar la nostra neutralitat procedia malament.

«S'ha parlat d'un conveni anglo-belga; però ningú a Bèlgica ha anomenat conveni una lletra del general Ducarne al ministre de la Guerra, relativa a converses sense caràcter oficial amb l'agregat militar anglès.

«Jo desitjava de tal manera evitar àdhuc les apariències contràries a la neutralitat, que vaig comunicar personalment aquestes coses a l'agregat militar d'Alemanya.

NOVES

S'anuncia la publicació d'una revista francòfila titulada *Iberia*. Tant de bo sigui així!

Ara, lo que manca és que, donada la significació extremadament dretista d'alguns que s'anuncien com a redactors de la futura revista, no'ns donguin gat per llebre.

Ens tenen acostumats a tantes coses, els senyors del davant!

Don Lluís Domènec i Montaner, l'il·lustre arquitecte que tants jorns de glòria ha donat a la terra catalana, passa per la gran pena d'haver perdut el seu fill Eduard.

Rebi la família Domènec el nostre més sentit condol.

Diumenge a la tarda se celebrà a Sabadell, en el Centre Català, la vetllada necrològica del que en vida fou gran patrici, l'Antoni de P. Campmany. A l'acte hi assistí un fill del difunt, i fou presidit per don Modest Duràn.

Pronunciaren discursos el senyor Duràn, Saló, Josep M.ª Roca, Martí i Julià, Laporta i Folguera Duràn, llegint, además, na Angès Armengol de Badia una sentida poesia dedicada a en Campmany.

Les adhesions que's llegiren anaven firmades pels senyors Jospè Franquesa i Gomis, Joaquim Riera i Bertràn i Antoni Suñol.

***

Sembla que la mort es rebegi amb els nostres. Un altre home dels que sempre havien lluitat amb abnegació i entusiasme ha baixat al sepulcre: en Domingo Gaspar Serra, que moria repentinament quan el darrer número de L'AVENÇADA sortia al carrer.

Havia estat en Gaspar un federal de tota la vida, amic de l'Almirall, den Lostau, den Vallès i Ribot, amb els quals fundà els primers centres federals a Barcelona, essent el primer en sacrificar-se en aquelles èpoques d'alçaments i conspiracions.

Des de la fundació del partit radical que figurava en el mateix, acatant la quefatura de don Alexandre Lerroux.

Descansi en pau el desaparegut amic.

Degut a l'excés d'original d'actualitat que s'ha agombolat aquesta setmana, ens veiem precisats a suspendre la publicació de «La República de 1873», de don Francisco Pi i Margall, que donem en folletí.

En una pròxima setmana publicarem el folletí doblat.

GRANJA CARCERENY

XACOLATERIA I LLETERIA

RAMBLA DE LES FLORS, 33

OBERT TOTA LA NIT

VINS Y MISTELES

Societat anonima

BATALLA

Marquès del Duero, núms. 206 y 208

Telèfon núm. 6177

—Quina és la bicicleta millor?

—Pregunti-m'ho a mi:

La **MARTÍ**

Bicicletes a **175** ptes.

PRINCESA, 37

BARCELONA